



YO.US.T.A.R.

INTELEKTUALNI REZULTAT 2 Priročnik YO.US.T.A.R.

Uporaba gledališča za razvijanje ustvarjalnosti v
mladinskem delu

Projekt št. 2020-1-IT03-KA227-YOU-020563

Končna različica

TEATRO *alla* **GUILLA**



MIR Akademien



MOSAIC

Kulturanova



**Co-funded by
the European Union**

Izjava o omejitvi odgovornosti

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni tudi odobranja vsebine, ki odraža izključno poglede avtorjev, Komisija zato ne odgovarja za različne načine, na katere je možno vsebino uporabiti.

Kazalo vsebine

Uvod.....	2
Rezultati s treninga C1 v Palermu in odzivi udeleženk.....	5
Priprava delavnice YO.US.T.A.R.....	12
Etični vidiki implementacije delavnice YO.US.T.A.R.....	14
Metoda YO.US.T.A.R.: vsebina, metodologije in tehnike srečanj YO.US.T.A.R.....	18
Rezultati pilotnih srečanj v vseh državah partnericah.....	36
Sklepi.....	60



Co-funded by
the European Union

Uvod

Projekt YO.US.T.A.R. "Youth workers Using Theatre Augmenting cReativity" (Uporaba gledališko obogatene ustvarjalnosti za mladinske delavce) smo razvili v okviru programa Erasmus+ s sodelovanjem sedmih organizacij iz Evropske Unije. Cilj projekta je spodbuditi vključevanje mladih v družbo s pomočjo gledališča in ustvarjalnosti, ki temelji na evropskih vrednotah odprtosti in strpnosti, ter zagovarjati medkulturni dialog, kot ga predstavljata grška mita o Antigoni in Eneju. Poleg tega skuša projekt YO.US.T.A.R. ponuditi mladim prostor za uporabo gledališča za razvijanje samospoštovanja, samoozaveščenosti in samozavesti. Nenazadnje je eden od ciljev projekta YO.US.T.A.R. tudi osebju, ki dela z mladimi v gledališčih in nevladnih organizacijah, ponuditi nabor orodij, ki jim bodo omogočila boljše razumevanje občinstva in izboljšala poklicne veščine na področju umetnosti in družbene inkluzivnosti.

Vse partnerske organizacije bodo razvijale in delile primere dobre prakse iz lastnih držav in preteklih izkušenj v namene priprave končnih rezultatov projekta (nabor orodij, priporočila, pregled literature in metodološki okvir), ki ga bo mogoče aplicirati po vsej Evropi. Trenutna družbena nestabilnost, ki jo je povzročila zdravstvena kriza zaradi epidemije Covid-19, je še povečala razlike in družbeno izključevanje najbolj ranljivih skupin, vključno z mladimi.

Zato potrebujemo inovativne in kreativne odgovore in eden od njih so tudi gledališke delavnice YO.US.T.A.R., ki lahko nudijo enostavna, a učinkovita orodja za ustvarjanje novih priložnosti in pridobivanje novih kompetenc tako za trenerke/facilitatorke, ki delajo z mladimi, kot za same mlade. Projekt tako zajema različne gledališke tehnike in zagotavlja visoko kakovost in relevantne rezultate, ki smo jih dosegli zahvaljujoč doprinosu partnerskih organizacij. Vsaka od njih je



Co-funded by
the European Union

prispevala lastno znanje in izkušnje na področju gledališča za družbeno vključevanje mladih.

Natančneje povedano, namen našega intelektualnega rezultata 2 je pilotni preizkus metode YO.US.T.A.R. v vseh partnerskih državah po objavi začrtanega nabora orodij in po udeležbi gledališkega osebja in mladinskih delavk na C1 (trening za trenerje) v Italiji. Mladinske delavke iz vseh partnerskih organizacij, ki so se udeležile treninga C1 v Palermu, so naknadno izpeljale sedem delavnic s po trideset udeležnicami v lastnih državah, tako da smo dosegli vsega skupaj dvesto deset mladih z manj priložnostmi. Trenerke iz vsake partnerske države so nadzirale implementacijo delavnic z mladimi, pri tem so uporabljale metodologijo YO.US.T.A.R., ki smo jo razvili v osnutku Nabora orodij.

Intelektualni rezultat 2 je torej Nabor orodij za trenerke/facilitatorke/gledališko osebje za uporabo načel metodologije YO.US.T.A.R. Ta rezultat je uporabniški priročnik, ki vsebuje tako videoposnetke treningov kot tudi vsebine s prejšnjih delavnic YO.US.T.A.R. (v izvedbi gledališča Teatro alla Guilla). Nabor orodij YO.US.T.A.R. usmerja trenerke/mladinske delavke/osebje NVO prek vseh korakov (vključno s pripravami, etiko in posamičnimi srečanji), ki so potrebni za pripravo in implementacijo šestdnevne gledališke delavnice YO.US.T.A.R.

Ker je plod dela trenerk in je tudi namenjen trenerkam, rezultat temelji na tehnikah participatornega gledališča za družbeno inkluzivnost in gre za prenosljiv rezultat. Gre za zelo inovativen pristop, saj odpira prostor, kjer gledališče in kontaktna improvizacija pri mladih spodbujata komunikacijo, samospoštovanje, samoozaveščenost in pridobivanje novih veščin. Čeprav je enostaven, vsebuje potencial za doseganje močnega vpliva, prenosljivosti in relevantnosti za gledališko osebje, mladinske delavke in drugo osebje, ki dela z mladimi. Rezultat tudi že upošteva izsledke intelektualnega rezultata 1, tako da je Nabor orodij dopolnjen z raziskavami in gledališkimi praksami iz Pregleda literature ter določenimi elementi iz Metodološkega okvirja.



Co-funded by
the European Union

Intelektualni rezultat 2 je razdeljen na več poglavij:

- Rezultati s treninga C1 v Palermu in odzivi udeleženk;
- Priprava delavnice YO.US.T.A.R.;
- Etični vidiki implementacije delavnice YO.US.T.A.R.;
- Metoda YO.US.T.A.R.: vsebina, metodologije in tehnike srečanj YO.US.T.A.R.;
- Rezultati pilotnih srečanj v partnerskih državah;
- Sklepi.



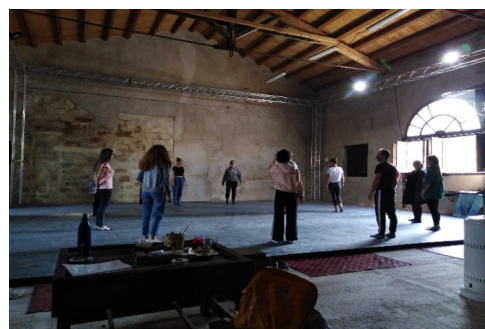
Co-funded by
the European Union

Rezultati s treninga C1 v Palermu in odzivi udeleženk

Pomemben korak v projektu YO.US.T.A.R. je bil trening, ki smo ga organizirale med prvim in petim novembrom leta 2021 v Palermu. Med treningom je imelo partnersko osebje priložnost izkusiti gledališke metode za delo z mladimi gledališča Teatro alla Guilla. Zaključna predstavitev z vsemi udeleženkami je bila pika na i pozitivne izkušnje, polne izzivov, ki so jo doživele udeleženke v Palermu.

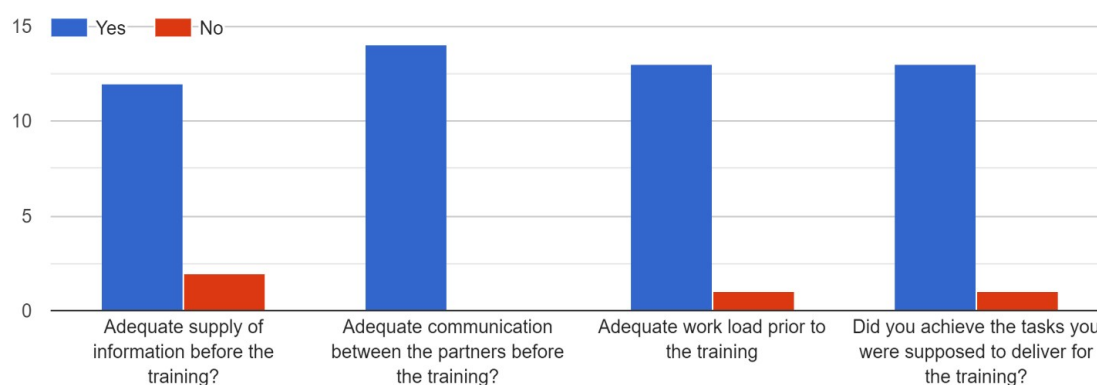
Trening smo izpeljale v Area Madera, gledališču, namenjenemu umetniškim rezidencam, ki se je pred kratkim odprlo v Palermu. Tule je nekaj slik s treninga: Videoposnetek treninga, ki temelji na grški drami Antigona in so ga razvili v gledališču Teatro alla Guilla, je dostopen tukaj.

<https://www.facebook.com/watch/?v=281197310605116>



Na treningu je sodelovalo osemnajst udeleženk iz vseh partnerskih organizacij (po tri iz vsake) in skupaj so uprizorile zaključno predstavitev, ki so jo ustvarile tekom delavnice/treninga po tej metodi, kot jo pri delu z mladimi in mladinskimi delavkami v Teatro alla Guilla uporabljajo že vse od leta 2016. Na koncu treninga in učne aktivnosti (LTTA) v Palermu so udeleženkam razdelile vprašalnik, da bi dobile njihove odzive na trening. Namen je bil ustvariti si sliko občutkov, čustev in vtisov, ki so se porodili med treningom, in zbrati informacije o prenosljivosti metode na druge ciljne skupine, ne le na mlade in mladinske delavke. Kar sledi, so izsledki iz zbranih vprašalnikov: štirinajst udeleženk je posredovalo svoja opažanja. Prvo vprašanje se je nanašalo na priprave in večinoma so bile udeleženke dokaj zadovoljne z njimi.

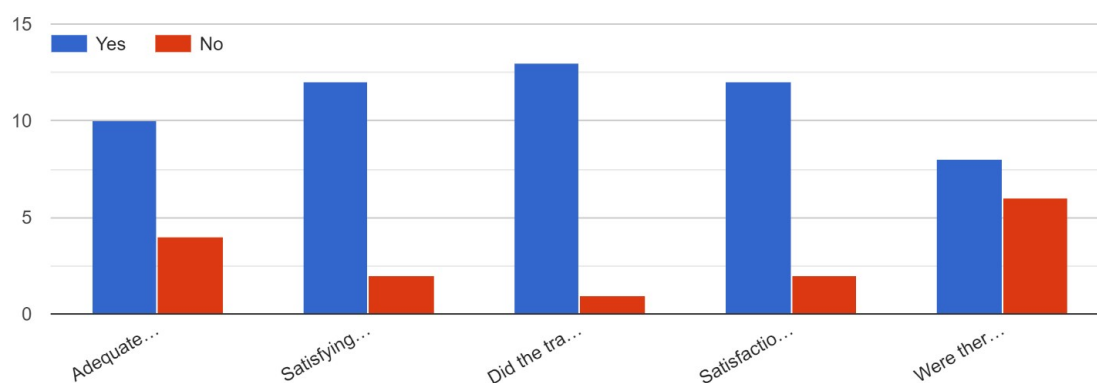
Preparatory work



Ko smo jih spraševale o samem treningu, so udeleženke večinoma dajale pozitivne odzive. Še največ negativnih odgovorov je bilo navedenih ob vprašanju 'Ali kateri od zastavljenih ciljev ni bil izpolnjen?', nekaj pa jih je menilo tudi, da bi bilo treba nameniti več časa za ustrezno predstavitev in informacije o ozadju partnerskih organizacij. To dokazuje naslednja izjava: »Edino, kar sem na treningu pogrešala, je bila kakšna predstavitev in obrazložitev, kaj točno je naš

cilj, saj se je brez tovrstnega uvodnega pojasnila odprla možnost za napačne interpretacije in neutemeljena pričakovanja. Proces kot celota je bil zanimiv, a bi lahko bil še precej boljši, če bi bile že od samega začetka vse udeleženske na isti valovni dolžini.” Povedati je treba tudi, da je bila ena od udeleženk zelo nezadovoljna, vendar pa je večina izrazila pozitivno mnenje glede izvedbe same delavnice. Večina je bila zadovoljna tudi z drugimi dejavniki, povezanimi s treningom. Do takšnih sklepov lahko pridemo na podlagi naslednjih tabel:

The training itself

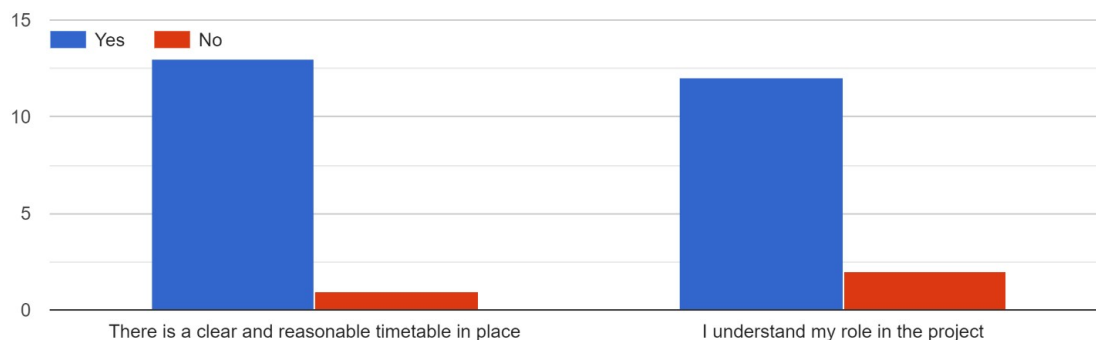


Other factors



Večina udeleženk se je izjasnila tudi glede nadaljevanja projekta/treninga, se pravi o časovnici in njihovi vlogi v aktivnostih, ki naj bi sledile.

Follow up on the project/training



Ko smo jih povprašale glede glavnih odlik treninga, so udeleženke podajale zelo zanimive odgovore. Večina jih je uporabljala besede, kot so: enostavnost, jačanje skupinskega duha oz. povezanosti, medkulturnost, inovativna metodologija, ki prinaša rezultate, inkluzivnost med različnimi ljudmi. Kot slabosti je večina izpostavila pomanjkanje časa in prostora za deljenje izkušenj, razpravo in možgansko nevihto. Ker je šlo za trening trenerk in ker niso bile vse udeleženke na enaki izhodiščni ravni poklicne izkušenosti, so se pojavile občasne kratkotrajne napetosti in zamude. Pri manj izkušenih udeleženkah je hitenje, da bi se nam posrečilo v samo štirih dneh izgotoviti predstavo, povzročilo nekaj napetosti in to je bil najverjetneje tudi razlog, da je nepoklicnim trenerkam umanjalo veselje do ustvarjanja pri delu.

Kar se tiče dobrih plati kratkega partnerskega sestanka, ki smo ga za koordinatorke organizirale prvega novembra, so udeleženke cenile

iste cilje in to, da so imele enak odnos, pa dobro sodelovalno vzdušje in pozitivnost in tudi to, da je bil sestanek kratek in jedrnat. Nasploh so imele udeleženke po treningu dober občutek glede projekta in tudi nesoglasja, ki so se pojavila, so ocenila kot priložnost, da se sliši različna mnenja.

Ko smo udeleženke vprašali, če se jim zdi metodologija ANTYGONE uporabna tudi za ciljne skupine, s katerimi se srečujejo vsakodnevno, jih je velika večina (85,7 %) odgovorila pozitivno, čeprav so nekatere pri tem že ugotavljale, kako bi jo lahko prilagodile v lastnem delovnem kontekstu. Kot je definirala ena od njih, gre vedno za »drugače, a enako«, odvisno od udeleženk.

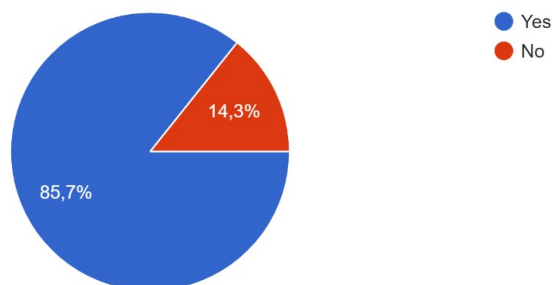
Udeleženke smo tudi povprašali, če imajo kakšen predlog ali idejo, kako še izboljšati metodo ANTYGONE z lastnimi delovnimi metodami, in večina je izrazila, bodisi da se ne morejo domisliti ničesar, kar bi še lahko dodale, ali pa da bi potrebovale več časa, da se bolje seznanijo z metodo. Je pa bilo nekaj zelo konkretnih predlogov, na primer, da bi lahko vključile še več iger za prebijanje ledu, za petje in vokalizacije ali pa da bi najprej uporabile vnaprej pripravljen posnetek predstave, potem pa udeleženke razdelile na skupine, ki bi potem delale z rap glasbo, plesom in gledališčem. Bilo je tudi nekaj predlogov, da bi bilo dobro vse skupaj malo upočasniti, da bi bolje začutile vibracije in ljudi, s katerimi poteka delo.



Co-funded by
the European Union

Do you think that ANTYGONE methodology is applicable to your target group with which you work on a daily basis?

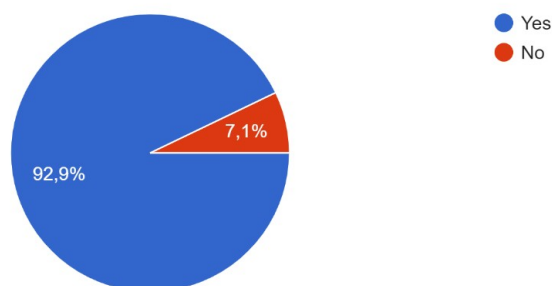
14 risposte



Večina udeleženk meni, da bodo metodo ANTYGONE uporabljale tudi po zaključku projekta.

Do you think you will use the ANTYGONE method after the end of the project?

14 risposte



Udeleženke smo vprašali tudi, če mislijo, da za kakšno specifično ciljno skupino metoda ANTYGONE ni primerna (na primer migranti, starejše osebe, gibalno ovirani, ljudje s psihičnimi težavami)? Odgovori so bili zelo raznoliki.

Na primer, da bi bil potreben nadzor strokovnjakinje, če bi metodo uporabile pri ljudeh s psihičnimi težavami. Druga je menila, da metoda ni primerna za starejše ljudi, pa tudi ne za mlajše od štirinajst let. Še

druge pripombe, priporočila in predlogi, kako še izboljšati izkušnjo v naslednjem treningu, pa so bili:

- naslednjič, ko bo trening namenjen trenerkam, so po mojem mnenju potrebna dodatna pojasnila;
- sijajno bi se bilo srečati s še kakšno drugo lokalno organizacijo;
- vse udeleženske morajo spoštovati standarde profesionalnega vedenja.



Co-funded by
the European Union

Priprava delavnice YO.US.T.A.R.

Po uspešno izpeljanem treningu in učni aktivnosti (LTTA) projekta YO.US.T.A.R. v Palermu (IT) v novembru leta 2021 smo podrobne temelje za izkušnjo delavnic YO.US.T.A.R. prepustili v roke koordinatorkam iz organizacije Teatro alla Guilla. Izvedba je bila preizkus za vse prihodnje delavnice, ki jih je konzorcij organiziral v vseh državah partnericah, da bi spodbudil uporabo metodologije YO.US.T.A.R. v različnih nacionalnih kontekstih z udeležbo mladih, ki se soočajo z različnimi težavami.

Ko smo se ukvarjale s pripravami na delavnico, je postalo jasno, da je treba pri tem upoštevati tri pomembne dejavnike:

- a) Dogovarjanje z lokalnimi trenerkami;
- b) Prostori;
- c) Ukvarjanje s ciljno skupino.

Prvi in najpomembnejši del pripravljalne faze je jasna komunikacija z ekipo lokalnih trenerk. Udeleženke, ki so se udeležile LTTA v Italiji, so s tem postale trenerke drugih, ki naj bi prenesle metodologijo projekta na lokalno raven, pri tem pa dodale tudi lastni doprinos. Pri tem je njihova vloga ključnega pomena za multiplikacijski učinek projekta, zato jim mora biti celoten postopek povsem jasen, hkrati pa tudi prilagojen njihovim potrebam. Še preden se je začela dejanska organizacija delavnice, so partnerske organizacije povabile lokalne trenerke, gledališčnice in mladinske delavke k razpravi o organizacijskih vprašanjih, na primer dostopnosti, časovnem okvirju, opremi, strukturi treningov itd. Vsa zgoraj naštetá vprašanja, pa tudi druge srkbi trenerk, je treba pretresti vnaprej in doseči soglasje.



Co-funded by
the European Union

Še eno pomembno vprašanje, ki ga je bilo treba nasloviti med pripravami na delavnico, je bila izbira primerne lokacije za sam trening. Tudi tu je bilo ključnega pomena mnenje trenerk, saj se nam je zdelo zelo pomembno, da se bi med izvajanjem delavnice dobro počutile, pa tudi, da bo prostor/prizorišče navdihujoče in primerno za realizacijo umetniške vizije. Zanimivo pri tem je, da je delavnice po metodologiji YO.US.T.A.R. dejansko moč izvajati tako v klasičnih notranjih prostorih (gledališki oder, kulturni center, skupnostni center itd.) kot tudi zunaj (trg, park, odprti prostor itd.), če vremenske razmere dopuščajo. Tudi pri izbiri primernega prizorišča je zelo pomembno upoštevati mnenje trenerk. Seveda pa je odgovornost tudi na organizatoriki, da ohranja določene standarde kakovosti, na primer dostopnost za vse udeleženske in pa ustrezne varnostne pogoje.

Tretji najpomembnejši dejavnik med procesom priprav pa je navsezadnje načrtovanje učinkovite strategije za pritegovanje občinstva in ciljanje primernih udeležencev glede na ciljno skupino projekta YO.US.T.A.R. Partnerske organizacije so odgovorne za pripravo promocijske kampanje v skladu s komunikacijsko strategijo celotnega Erasmus+ projekta YO.US.T.A.R. in z uporabo lastnih komunikacijskih kanalov, da pritegnejo udeleženske delavnice. Nujno je pripraviti kratke in jasne opise projekta in same delavnice, da se zbere približno trideset kandidatk, se pravi oseb, ki delajo z mladimi, pripravljenih, da se udeležijo treninga. Oblika odprtega poziva, ki ga širimo prek družabnih omrežij, novičnikov in lokalnih medijev, je sijajen način za iskanje primernih udeleženk za delavnico, hkrati pa je to tudi dodaten način za diseminacijo rezultatov Erasmus+ projekta YO.US.T.A.R. in promocijo uporabe gledaliških tehnik za družbeno vključevanje deprivilegiranih mladih people.



Co-funded by
the European Union

Etični vidiki implementacije delavnice YO.US.T.A.R.

Vsaka družba ustvarja lastna etična načela, ki temeljijo na specifičnih okoliščinah, se pravi vrednotah in morali družbe. Etična načela niso po vsem svetu enaka, prav tako pa so, seveda, vezana na čas, v katerem živimo: kapitalistična družba, osredotočena na proizvod in dobiček. Z delavnico YO.US.T.A.R. in drugimi metodami, ki so skladne s projektom, na primer gledališče zatiranih, je konzorcij želel pozornost usmeriti na obstoječe pojmovanje etike, ki jo terja in pri tem sanja o 'kaj, če.' Z drugimi besedami, kako naš svet narediti bolj znosen kraj za življenje. Zato lahko zgodba Antigone (natančneje odlomek, ko pride do pogovora med Antigono in Kreonom) predstavi tak način mišljenja in odpre pot iskanju humanosti, solidarnosti in enakopravnosti. Temeljna ideja projekta YO.US.T.A.R. ni osredotočiti se na Antigonino zgodbo; to je le predlog za uvod v delavnico, ki jo trenerke in udeleženke ustvarjajo skupaj, na podlagi vključenosti udeleženk. Poleg tega lahko predstavi tematike, po katerih čutijo potrebo trenerke in jih željo nasloviti med skupnim delom s skupino, da pride do spremembe. Teme, ki jih odpirajo, so naša resničnost, pa čeprav so podane z drugih zornih kotov in se tičejo drugačnih privilegijev. Pomembno je, da vsaka udeleženka poišče lastno analogijo s temo, ki jo obdelujemo.

Še pomembneje je definirati položaj zatiranih in zatiralcev. V Antigonini zgodbi je možnih veliko interpretacij. Zato moramo definirati, na kakšen način so po našem mnenju zatirane zatirane, zatiralci pa zatiralci, kakšna je celostna slika, ki jo ohranjajo družbene norme in etična načela, ki dopuščajo sistemsko zatiranje (v drami to vlogo igra zbor). Če si ogledamo prizor 'Pogovor med Antigono in Kreonom', lahko vidimo, da ga skozi filozofsko razpravo ne bi bilo težko zmanipulirati do te mere, da se zatirana ne bi zdela zgolj Antigona, ki zastopa humanost in moralno, ampak tudi sam Kreon, ki deluje kot



Co-funded by
the European Union

tragičen lik, saj izgubi sina, ki umre na koncu drame ... Zato moramo biti še posebej pozorne na položaj in moč, ki sta likoma dodejena v kontekstu partikularne družbene ureditve, in na sistemsko nasilje, ki temelji na etiki družbe v času stare Grčije. Karkoli drugega je moč razumeti zgolj kot individualni boj, ki ne spreminja etičnih načel in se ponavlja spet in spet. Antigona je zatirana in Kreon je tragičen, vendar je on tisti, ki ima v rokah moč in etiko, ki ga podpirata kot moškega diktatorja (kralja). To odpira vprašanje spola (v primerjavi z državljani so bile pravice državljanek zelo omejene), ekonomskega statusa (upoštevati moramo, da sta tako Kreon kot Antigona pripadnici aristokracije in če bi bila katera od njiju kmetica, do takšnega pogovora najverjetneje sploh ne bi prišlo), ima pa tudi pomembno simbolno vlogo, saj Antigona zastopa temeljne človekove pravice, Kreon pa profit. Zatirana oseba vedno tiči v sistemski pasti, kljub individualni morali (in ne glede nanjo).

Zato smo, če se zdaj vrnemo v naš čas in resničnost, z delovno skupino YO.US.T.A.R. poskusili izluščiti širšo sliko systemskega zatiranja in preizprašati moralo, vrednote in etiko, ki ga ohranjajo. V bistvu smo iskali nova etična načela, ki bi dopuščala humanost, dialog, solidarnost, inkluzivnost ... Etika ni nabor pravil, ki naj bi domnevno veljala za vse večne čase, zato jih je mogoče in treba premisliti in spremeniti v skladu s sedanjim časom in iskanjem 'novih' etičnih načel, ki naj temeljijo na univerzalnem etosu (v primeru Antigone je to lahko pravica do dostojnega slovesa od umrlega). Kar se tiče metodološkega vidika, pri implementaciji delavnice YO.US.T.A.R. želimo izpostaviti emancipatorne pristope, transformativno učenje in pedagogiko/gledališče zatiranih. Zanima nas, kako omogočiti družbeno-politični proces kot "avtentičen dialog, ki je sposoben počlovečiti« (Freire, 2000 v Gregorčič, 2019).

Družbe, v katerih živimo, postavljajo na piedestal tekmovalnost, potrošnjo, nadvlado. Z izvajanjem načela »vsak je svoje sreče kovač« družbe nenehno prelagajo strukturne težave na ramena posameznic. Poleg tega nam nenehno sporočajo, da je vsaka posameznica

odgovorna za svojo odrešitev. Zato predlagamo, da preizprašamo takšna družbena izhodišča in jih na novo zastavimo z izgradnjo skupnosti. Eno glavnih vprašanj, ki si jih zastavljamo, je, kako znotraj družbe delovati na način, da spodbujamo so-moč, ne pa pre-moč, ter kolektivno naslavljammo družbene krivice na družbeni ravni. Naš cilj je vzpostaviti prostor, kjer se bodo ljudje lahko vključevali v procese medsebojnega povezovanja, deljenja, analiziranja in načrtovanja tem, ki v javnosti niso dovolj izpostavljene. Zgodba posameznika tako postane širša zgodba, zgodba prepoznavnih družbenih skupin, ki jih je mogoče umestiti v širši družbeni kontekst.

Cilj emancipatorne pedagogike je spodbuditi vse, ki se vključijo v pedagoški proces (oziroma, v primeru delavnice YO.US.T.A.R. v proces umetniškega ustvarjanja), h kritični analizi političnih in družbenih vprašanj, zato bi morala imeti ključno vlogo pri ustvarjanju pravične in demokratične družbe. To pa zahteva proces, ki bi temeljil na resničnem dialogu, ki ceni družbeno interakcijo, sodelovanje, avtentično demokracijo in samouresničevanje (Nouri & Sajjadi, 2014 v Gregorčič, 2019). Z vidika emancipatorne pedagogike takšni pristopi nujno predstavljajo pozitivne korake k omogočanju družbene transformacije, saj delujejo kot kritika in zavračanje korporativne, kapitalistične hegemonije (McLaren, 2003 in Shor, 1992 v Gregorčič, 2019).

Pri ustvarjanju predstave lahko k izgradnji skupnosti prispevamo prek več različnih plasti podajanja zgodbe. Gre za eno od izhodišč gledališča zatiranih, katerega implementacijo priporočamo tudi pri delavnicah YO.US.T.A.R. Prva od teh plasti je seveda sama pripoved; predstava ima 'scenarij', odvija se skozi zaporedje dogodkov z dialogi ali brez njih, prek katerih je mogoče razumeti, kaj se dogaja. Naslednja plast je intonacija. Ta poskrbi za vtis, čustveno podlago, analogije ... Tretja plast je vizualna. Prek scenografije in kostumografije sporočamo podobe zgodbe, kot jo doživlja skupina (Fritz, 2021).

Ustvarjanje lastne estetike ima edinstveno vlogo pri ustvarjanju skupnosti zatiranih, saj gre pri tem pogosto za izražanje upora proti estetiki, kot jo narekujejo elite. Gre za boj za svet brez nadvlade in za grajenje skupnosti, ki temelji na čustvih. Mrtvemu mehanizmu države zoperstavlja živo silo, skupnost, ki jo napaja čutno utelešenje njene ideje (Ranciere, 2021, str. 66).

To lahko gre z roko v roki z recipročnim emancipatornim procesom zatiranih s podporo tistih, ki še niso imele določene izkušnje zatiranja. S tem, ko se udeležijo procesa, dobijo priložnost, da ga bolje doumejo, da se z njim povežejo na različnih ravneh in tako sodelujejo tudi pri procesu emancipacije. Celoten proces pri udeleženkah vzbudi čustva, ki so lahko bodisi prijetna ali pa neprijetna. Preizkusijo in razmišljajo lahko o novih uvidih v novih situacijah. Poleg tega, da spoznavamo različne vidike, ustvarjamo tudi nove zamisli, odnose, vrednote in dejanja, s tem pa tudi novo kolektivno resničnost.

Literatura:

Gregorčič, Marta. *Pedagogical Outlines for Emancipated Learning*.
Zavod Bob, 2019,

<https://drive.google.com/file/d/1qIvrVsxDoXFqLzslCzoA54GXZKkJA26z/view>,
retrieved 19. 7. 2022.

Rancière, Jacques. *Discomfort in Aesthetics*, ZRC SAZU, 2012.

Fritz, Birgit. *InExActArt. The Autopoietic Theater of Augusto Boal*.
Ibidem-Verlag, 2012.

-Verlag, 2012.



Co-funded by
the European Union

Metoda YO.US.T.A.R.: vsebina, metodologije in tehnike srečanj YO.US.T.A.R.

Izobraževalni cilji

Metoda, ki jo pri delu z mladimi uporablja gledališče Teatro alla Guilla, je pot, način, kako se s pomočjo gledaliških tehnik soočiti z aktualnimi vprašanji. Metoda YO.US.T.A.R. temelji na starodavnih dramah Eneja in Antigone. Še posebej grška drama Antigone je vedno aktualna, kot velja za vsak stari klasični tekst. Teatro alla Guilla je razvil ta proces/trening/metodo v letu 2016 in še zdaj ga razvijajo. Proces/trening/metodo so začeli razvijati, ko so organizirali prvo mladinsko izmenjavo v Palermu z naslovom A.N.T.Y.G.O.N.E. – “Acquiring New Tools for Youngsters to Get Out of NEET and Exclusion” (Pridobivanje novih orodij za mlade, da se iztrgajo NEET (mladi, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljujejo) in izključevanju).

Pot se je začela z intuitivnim uvidom igralca in režiserja Valeria Stratija. Metodo je uporabil, ker je imela pomembno vlogo pri njegovem lastnem učenju igrilstva, ko je obiskoval dramsko šolo. Med srečanji je začel preizkušati improvizacijsko metodo in delo na liku. Z leti je delovno metodo dopolnjeval in izboljševal, ko je kot igralec nastopal s profesionalnimi režiserji in kot trener/facilitator mentoriral študente, poklicne igralce in amaterje.

Vsakič, ko je Teatro alla Guilla organiziral še kakšno delavnico ali mladinsko izmenjavo ali tečaj, so z delom z različnimi udeleženkami metodo še izboljšali. A.N.T.Y.G.O.N.E. jetako postala metoda, je pa tudi material, ki ga je mogoče oblikovati in prilagajati glede na potrebe udeleženk, na to, kako sprejemajo predloge in sugestije. Brez aktivne in dinamične participacije metoda ne deluje. Pri delu z mladimi ali mladimi igralkami so izobraževalni cilji naslednji:

- razviti ozavščenost udeleženk o diskriminaciji in izključevanju prek neformalnih učnih metod, se pravi gledališča, plesa, glasbe



Co-funded by
the European Union

in ustvarjalnih/neformalnih dejavnosti, z namenom boja proti radikalizaciji;

- pomagati udeleženkam, da začnejo razmišljati o bolj vključujoči Evropi in o proaktivni dejavnosti na lokalni ravni, in razvijati njihovo razumevanje in doživljanje evropskega državljanstva;
- prek medkulturnih učnih procesov kultivirati občutek identitete pri udeleženkah tako kot posameznic kot tudi evropskih državljanek;
- proslavljanje ustvarjalnosti mladih prek uprizarjanja klasične drame Antigona in deseminacija rezultatov še drugim mladim in lokalni skupnosti.

Metoda A.N.T.Y.G.O.N.E. lahko izpolni naslednje cilje in potrebe partnerskih organizacij:

- predstavitev inovativne metode treninga za delo z mladimi, ki se soočajo s tveganjem marginalizacije in radikalizacije;
- krepitev znanja in veščin organizacije na področju preprečevanja radikalizacije in spodbujanja medkulturnega dialoga;
- poglobljanje angažiranosti osebja organizacije in facilitatorok glede tem integracije, nasprotovanja radikalizaciji in ksenofobiji s pomočjo umetnosti in neformalnega izobraževanja.



Co-funded by
the European Union

Pri delavnici gre za dramo Antigone, Eneja, Ojdipa. Natančneje, Teatro alla Guilla je dramo Antigona razvijalo v okviru več mladinskih izmenjav, treningov in sodelovanj v partnerstvih.

Izhajamo iz stališč obeh glavnih oseb

Kreon, tebanski kralj, ukaže (razglasi v odloku), da nihče ne sme pokopati Polinejkovega trupla, saj bi bila kazen za to smrt. Antigona pa hoče pokopati bratovo truplo, čeprav ve, da bi s tem kršila zakon in tvegala smrt.

A to hoče narediti zato, ker je Polinejk član družine in kot tak upravičen do pogrebnih časti. Za Antigono je to neke vrste 'zakon srca'.

Prek tega želimo primerjati stališča vlade Evropske Unije in stališča samih ljudi

Države članice EU migrantom ne dovolijo vstopa v EU, razen če imajo ustrezno vizo ali delovno dovoljenje, ljudje pa hočejo pomagati in sprejeti migrante, pa čeprav zakon pravi drugače.

Kreon zastopa stališče oblasti, ki zavrača ljudi, Antigona pa je simbol stališča ljudi, ki pozdravljajo in pomagajo drugim.



Co-funded by
the European Union

Opis aktivnosti na delavnici

Prvi dan

Delavnico začnemo tako, da poskusimo spodbuditi razpravo glede misli in argumentov obeh likov, pri tem skušamo predvsem razumeti njihuni motivaciji. Trenutni položaj v vsaki državi članici EU primerjamo s položajem v Tebah. Vsaka od udeleženk deli svoje izkušnje in opiše, kaj se dogaja v njeni domovini. Pri tem je zelo pomembno, da se osredotočimo na glavno vprašanje in ne zaidemo predaleč od teme. Trenerka ne sme izražati lastnih stališč, tako da lahko udeleženke govorijo povsem neobremenjeno. Lahko pa prispeva kakšno pripombo in predaja besedo in s tem omogoča in spodbuja vse udeleženke (ali vsaj večino), da spregovorijo. Pri tem se naj izogiba preprirom in sporom.

Skupina govori in razpravlja tudi o zboru in o tem, kakšen je njegov pogled na stvari. Tebanke predstavljajo evropske državljanke. Kaj mislijo o stališčih vsake od glavnih oseb? Na čigavi strani so?

Facilitatorka prebere dialog med Kreonom in Antigono v angleščini. Izbrali smo najbolj zanimiv odlomek (dve strani iz cele drame): ko se Kreon in Antigona soočita z glavno temo in pojasnita vsaka svoje stališče.

Trenerka-facilitatorka vpraša, kaj si državljanke v resnici mislijo o Antigoni in Kreonu, pa tudi, kaj si dandanes (evropske) državljanke mislijo o vprašanju migrantk in o obeh stališčih (vlade, ki jih zavrača, in ljudi, ki jih sprejemajo).

Če trenerka-facilitatorka opazi, da so udeleženke utrujene ali če začuti, da bi bilo dobro preložiti branje, lahko liste z dialogom razdeli tudi po improvizaciji. To je odvisno od vsakokratnih okoliščin in trenerka ima možnost preložiti kolektivno branje dramskega besedila.



Vsak dan pred začetkom delavniških aktivnosti trenerke poskrbijo tudi za ogrevanje telesa in glasu. Običajno pri tem sodelujejo s plesalko ali koreografijo.

Po branju in diskusiji, ki sledi, trenerka-facilitatorka uporabi telesno improvizacijo, da izrazi različna lika/stališči. V ta namen uporabi glasbo in pomaga udeleženkam, da začnejo zaupati druga drugi in same vase, pripravi različne igre in vaje, ki temeljijo na glasbi.

Trenerka uporabi tudi določene igralske tehnike in igre, da udeleženkam pomaga pri improvizaciji. Uporablja tudi glasovno in vokalno improvizacijo.

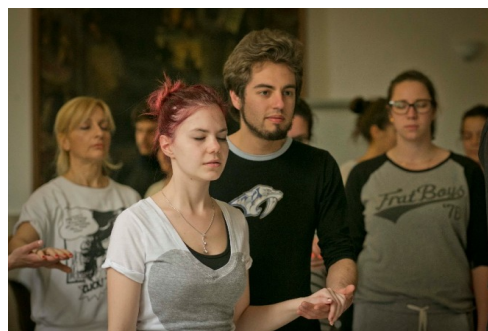
Namen tega je spodbuditi udeleženke, da zavzamejo stališče do teme in izrazijo svoja mnenja s pomočjo gledaliških tehnik.

S pomočjo gledališke improvizacije udeleženke izvedejo nekakšno igro vlog.

Improvizacijska metoda (uporaba glasu ali telesnega gibanja) je najboljši način, da premagamo psihične ali telesne blokade in igralkam/udeleženkam pomagamo, da se sprostijo in neobremenjeno izrazijo prek misli dramskih oseb.

Improvizacija omogoči igralkam in izvajalkam, da premagajo zadržke do izgovaranja besedila dramskih oseb s pomočjo lastnega glasu in telesa. Gre za pot k poglobljanju pomena, pot globoko v duše dramskih oseb. Udeleženke pri tem iščejo stične točke med lastnimi mislimi in mislimi glavnih oseb.

Improvizacija sicer ima določen cilj, vendar je povsem prosta, brez omejitev, tako da jo lahko udeleženke uporabijo, kakor koli hočejo, samo da pri tem ne pozabijo na cilj: izražanje lastnih občutkov o stališčih in čustvih obeh likov.



Tu si lahko ogledate dva video posnetka improvizacij:

[Videoposnetek 1](#) - [Videoposnetek 2](#)



Co-funded by
the European Union

Drugi dan

Trenerka-facilitatorica si ogleda vsako improvizacijo in si pri tem beleži, kaj od videnega bi hotela obdržati za zaključno predstavitev: če bi želela kaj izpostaviti, če je improvizacija sploh uporabna ali pa če nemara ni treba ničesar spremeniti. Udeleženkam podaja tudi povratne informacije, a pri tem mora upoštevati, da je vsaka improvizacija dragocena. Nihče ne sme nikogar obsojati. Gledališki prostor ni namenjen presojanju.

Odvisno od izkušenj in znanja, pa tudi ustvarjalnosti in odprtosti udeleženk, te podoživijo resnično stanje duha obeh likov. S pomočjo improvizacije morajo poiskati, kako sta oba razpoložena.

Po improvizaciji na temo obeh likov se začne skupina ukvarjati z zborom in s tem, kako se ta odziva in giblje. Udeleženke si skušajo zamisliti, kaj si mislijo in govorijo ljudje in kam se postavijo med dialogom med Kreonom in Antigono. To lahko izvaja celotna skupina, pri tem si lahko predstavljajo, da sta tudi obe glavni osebi del zbora, ali pa sta lika ločena.

Pri tej metodi dela je dobro pripraviti čim več improvizacij o prizorih. Kako se odziva zbor? In zakaj? Komu je naklonjen? Se zbor boji kralja Kreona? Metoda vključuje tudi še mnoge druge načine dela.

Gre za majevtični pristop, za nekakšno igro vlog. Gre pa tudi za fizično in glasovno gledališče.

Udeleženke improvizirajo in nastopajo v lastnem maternem jeziku, tako da se pri tem premešajo zvoki različnih jezikov. Vsak dan na koncu treninga, po potrebi pa tudi večkrat, po vsakem delovnem sklopu, ima skupina čas za refleksijo nalog, dosežkov in tega, kaj bi lahko še izboljšale.

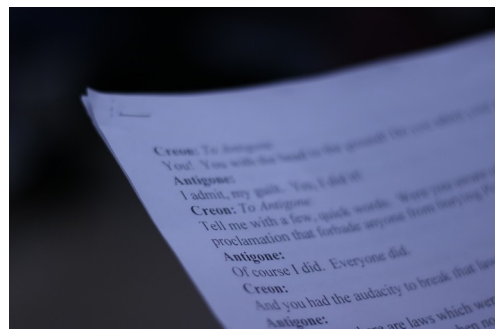
Pri tej metodi sicer uporabljamo tudi angleščino, v prvi vrsti pa materne jezike udeleženk, saj menimo, da je vsem lažje govoriti v maternem jeziku, še posebej med improvizacijo.



Tretji dan

Naslednji korak je prevajanje besedila (dialoga med Kreonom in Antigono) v materne jezike udeleženk. Udeleženke delajo v skupinah, na voljo imajo pol ure do uro, da analizirajo in pretresejo replike. Uporaba lastnega jezika je pot, da se lahko bolj poglobijo v besedilo in bolje razumejo pomen.

Potem skupina izbere pare Kreona in Antigone, odvisno od tega, k čemu se nagibajo in kaj želijo (pri tem ni pomembno, kdo igra koga – Antigono lahko igra moški ali, obratno, Kreona igra ženska). Nato začne skupina delati na glavnih likih. Če, na primer, skupino sestavljajo osebe iz sedmih različnih držav, potem skupina pri delu uporablja najmanj sedem jezikov in prav toliko parov Antigon in Kreonov. Ostale udeleženke pa delajo na vlogi zbora.





Četrti dan

Koreografinja/plesalka in trenerka/facilitatorka vedno sodelujeta, a občasno delata tudi ločeno: skupina se razdeli na dva dela. Koreografinja/plesalka dela z zborom, trenerka/facilitatorka pa dela z ostalimi pari. Trenerka da parom čas, da sami pripravijo, kako bodo izvedli dialog, podali svoja stališča in uprizorili vsak svoj prizor. Pari delajo vsak zase in trenerka preverja in ocenjuje napredek vsakega para posebej, pri tem poskuša ohraniti predloge parov in spremeniti le tisto, kar 'ne deluje dobro' (z gledališkega vidika). Koreografinja dodeluje gibanje zbora in postavi na oder njihove prizore. Po tej fazi delavnice, trenerki združita prizore parov in zbora.



Peti dan

Skupina udeleženk poskuša uprizoriti zaporedje, vključiti prizore vseh parov in zbora v zaključno predstavitev tako, da jih prerazvrščajo in vedno spremenijo začetek ali konec. Skupina izvaja zaključno predstavitev (vsakič na drugi nekonvencionalni lokaciji) tako, da uporabi in aranžira različne improvizacije, kot so jih ponudile udeleženske, ki jih prerazvrščajo, tako da bi razumele dramo Antigone. Ni pomembno, če se začetek in konec razlikujeta od izvirnega grškega besedila. Važen je samo proces, ki ga morajo izkusiti na zadnji dan delavnice. Sestavljanje prizorov je samo izbira trenerke/facilitatorke glede na njen igralski in režijski slog in na to, do kakšne mere želi podpreti razumevanje zgodbe.



Šesti dan

Zadnji dan je namenjen izbiri kostumov in vajam: prizor za prizorom skupina izvede vse, kar hoče prikazati občinstvu. Prizore vadijo večkrat zapored, vse dokler udeleženske v potankosti ne obvladajo mizanscene in odnosov med osebami. Ko vse udeleženske že dobro nastopajo in vse gladko teče, je skupina pripravljena, da pokaže predstavitev občinstvu.

[Videoposnetek](#) (polovice) zaključne predstavitve (Palermo 2019)



Pričakovani rezultati

Po sedmih dneh so udeleženske pripravljene uprizoriti kratko predstavo. Zavedajo se pomena projekta in kakšen je odnos med obema glavnima osebama. Postale bodo Skupina, skoraj kot gledališka družina, pripravljene so se spoprijeti s kakršno koli težavo, ki se lahko pojavi na odru, in pripravljene so samozavestno odigrati svoje vloge. Resda so heterogena skupina, a delovale bodo kot trdna enota. S tem, da so vsak dan delale in živele skupaj, so se spoznale bolje kot kdaj koli prej, zgradile trdne odnose na odru in za njim. Domov se bodo vrstile polne radosti in z novo zavestjo o moči uprizoritvene umetnosti. Kakovost dela facilitatork lahko močno vpliva na življenja mladih in mladinske delavke imajo priložnost, da spodbudijo družbeno integracijo in medkulturni dialog ter razumevanje. Potrebe udeleženk bomo še bolj specifično naslovili na naslednji način:

- Udeleženke bodo raziskovale lastne predstave o inkluzivnosti in migracijah in pridobile orodja, da postanejo aktivne v lokalnih skupnostih kot zagovornice inkluzivnosti s pomočjo tehnik uprizoritvene umetnosti in neformalnega izobraževanja. Sedemdnevne delavnica je namenjena specifično razvijanju razumevanja uprizoritvenih umetnosti kot orodja za inkluzivnost in neformalno izobraževanje. Spodbujali jih bomo, da raziščejo različne plasti lastne identitete, skozi učenje in scenarije o družbenih vprašanjih in politikah EU za vključevanje mladine in migrantk še posebej identitete evropskih državljanek.
- Udeleženke bodo raziskovale teme Antigone s pomočjo priprav in uprizarjanja klasične drame, ki jo bodo na koncu tudi predstavile lokalni skupnosti in organizacijam, ki delujejo na področju vključevanja mladih.

Učni rezultati in kompetence, ki jih bodo pridobile:

- razvijanje razumevanja diskriminacije in izključevanja s pomočjo neformalnih učnih metod z namenom preprečevanja radikalizacije;
- poglobljanje teoretičnega znanja o radikalizaciji, vplivu stereotipov, položaju migrantk v EU in politikah povezanih s tem;
- spodbujanje mladih k razmisleku o bolj inkluzivni Evropi in pozitivnih akcijah na lokalni ravni, poglobljanje znanja in izkušenj o aktivnem evropskem državljanstvu;
- kultiviranje občutka identitete udeleženk kot posameznic in kot evropskih državljanek prek medkulturnega učnega procesa;
- poglobljanje znanja o priložnostih za evropsko sodelovanje, o programu Erasmus+ in za deljenje dobrih praks obvladovanja konfliktov, medkulturnih sporov in integracijskih vprašanj, še posebej s pomočjo obiskovanja lokalnih organizacij in zavodov, ki delujejo na področju integracije in pomoči migrantkam;
- pridobivanje novih kompetenc in praktičnih umetniških znanj kot načina za preprečevanje radikalizacije in spodbujanja inkluzivnosti ter medkulturnega dialoga;
- proslavljanje ustvarjalnosti mladih prek uprizoritve Antigone

drame in diseminacija rezultatov delavnice med drugimi mladimi in v lokalnih skupnostih.

Udeleženske bodo zagotovo poglobile svoje znanje o orodjih uprizoritvenih umetnosti in o močnem vplivu, ki ga imajo na posameznice. Dokazano je, na primer, da je izkustveno gledališko učenje proces, s katerim oseba razvija znanje, veščine in vrednote prek lastnih izkušenj.

Med delavnicami A.N.T.Y.G.O.N.E. bodo udeleženske delile individualne izkušnje s skupino, kar bo skupino preobrazilo v družbeno skupnost zavezano participaciji na evolucijski poti, ki jo tvorijo različne kulture in gledališča, ki pa vendar ostaja povsem realna.

Z vidika izobraževanja je cilj vsega tega kulturna in vedenjska sprememba v povezavi z učenjem specifičnih gledaliških/plesnih in glasbenih tehnik. Po udeležbi na delavnici bo odnos udeleženk do drugačnosti zagotovo drugačen.

Mladim udeleženkam bodo gotovo koristile neformalne ure gledališča, glasbe in plesa, pa tudi Antigonina zgodba. Prav tako bodo udeleženkam z manj priložnostmi koristili trening in tehnike uprizoritvenih umetnosti, izboljšanje percepcije same sebe in sveta, v katerem živijo.

Delavnica bo spodbudila tudi veščine facilitatork za mreženje in spodbudila izmenjavo dobrih praks na temo projekta, kar bo vodilo k razvijanju novih projektov in sodelovanj na področju medkulturnega dialoga in družbene inkluzivnosti med sodelujočimi organizacijami. Delavnica bo vplivala na ciljno skupino in na partnerske organizacije tako kratkoročno kot dolgoročno.



Co-funded by
the European Union

VPLIV NA UDELEŽENKE

Tehnike, ki jih bomo uporabili, zagotavljajo močan vpliv na udeleženske: gledališče, glasba in ples zares delujejo na posameznice, izboljšajo njihovo samozavest in samoozaveščenost. Zahvaljujoč delavnici neformalnih aktivnosti bodo udeleženske:

- poglobile razumevanje inkluzivnosti in diskriminacije, politik EU glede aktivnega državljanstva in drugih mobilnostnih priložnosti v okviru programa Erasmus+;
- razvile medkulturno razumevanje in prijateljstva po vsej Evropi;
- kultivirale samozavest in osebno rast s pomočjo udeležbe pri neformalnem izobraževanju in aktivnostih, kot so kontaktna improvizacija, glasba in gledališke tehnike;
- razvijale ključne kompetence (sporazumevanje v tujih jezikih, učenje učenja, družbene in državljanske veščine in kulturno ozaveščenost in izraznost).

Udeleženske bodo ponosne na napredek, ki ga bodo dosegle med izmenjavo in razumele bodo pozitivne rezultate sodelovanja z drugimi Evropejkami, kar bo spodbudilo občutek za skupnost med evropskimi državljanjkami v prihodnosti.

Udeleženske bodo tudi poglobile ozaveščenost o družbenem izključevanju in migracijah in o tem, kako to problematiko predstaviti, s tem pa bo naraslo tudi zanimanje za delovanje na lokalni ravni s ciljem izogibanja vsem oblikam rasizma, ksenofobije in diskriminacije.

VPLIV NA SODELUJOČE ORGANIZACIJE

Zahvaljujoč metodi A.N.T.Y.G.O.N.E. bodo sodelujoče organizacije pridobile nova organizacijska znanja in specifične veščine osebja.

Nove neformalne metode, povezane z gledališčem, glasbo in gibanjem, nudijo partnerskim organizacijam nova orodja za delo z mladimi iz deprivilegiranih okolij ali z mladimi, ki se srečujejo z različnimi oblikami izključevanja, se pravi mladimi z migrantskim poreklom. Prepričani smo, da bo A.N.T.Y.G.O.N.E. naredila močan vtis na druge trenerke in udeleženke in s tem pomagala pri repliciranju izkušnje uporabe neformalnih metod v prihodnjih projektih ali treningih za ciljno skupino mladih.

VPLIV NA CILJNE SKUPINE

Glavne ciljne skupine so mladi in mladina z manj priložnostmi. S pomočjo intenzivnih delavnic gledališča, glasbe in plesa z namenom uprizoritve zaključne predstavitve lahko mlade udeleženke izpopolnijo veščine improvizacije in sodelovanja pri umetniškem ustvarjanju, s tem pa bodo obogatile tehnično znanje nastopanja in spoznale še druge vidike umetniške dejavnosti. Pričakovani vpliv na udeleženke bo spoznanje, da je umetnost lahko uporabno orodje za samoozaveščanje in osebno rast ljubiteljskih igralk ali preprosto mladih evropskih državljanek s pomočjo teh orodij. Umetnost lahko tudi izboljša življenjske pogoje, s tem pa poveča možnosti življenja v evropski družbi.

Navodila trenerkam za pripravo, implementacijo in evalvacijo rezultatov treninga

Rezultate treninga je moč ocenjevati sproti z opazovanjem udeleženk. Do kakšne mere se vključijo v učni proces? Kako pristopajo k metodi?

Trenerke lahko pripravijo krajšo evalvacijo tudi ob koncu vsakega delovnega dne in tako dobijo povratne informacije neposredno od udeleženk: če so razumele naloge, kako se počutijo po delovnem dnevu in ali so zadovoljne.

»Razumevanje«, ali so rezultati dobri in ali lahko udeleženke replicirajo metodo, lahko trenerke izkusijo prek vodenja delavnice s tem, da primerjajo lastne veščine in odnos z udeleženkami. To ni nič teoretičnega, temveč je povsem praktično.

Predvsem pa evalvacija temelji na podlagi trenerke/facilitatorke, na njenem odnosu do učenja in vodenja. Lahko se odloči metodo tudi prilagoditi udeleženkam: če imajo te dovolj znanja, če jim ni neprijetno itd. Vsak trening je drugačen, saj se trenerka spreminja, prav tako pa tudi udeleženke.





Co-funded by
the European Union

Rezultati pilotnih srečanj v partnerskih državah

Po LTTA v Palermu je morala vsaka od partnerskih organizacij pripraviti pilotni trening v lastni državi in tako preizkusiti metodo ANTYGONE s tridesetimi mladimi.

Partnerke so imele proste roke, da metodo prilagodijo in spremenijo katero od srečanj, če se jim je to zdelo potrebno za čim boljšo implementacijo delavnice na lokalni ravni.

Po pilotnih srečanjih smo partnerke prosili, da izpolnijo poročilo o delavnicah, tako da smo lahko priročnik obogatili tudi z rezultati iz vseh sodelujočih držav.

Pilotna srečanja v Srbiji

Lokalne delavnice v Srbiji so potekale v Novem Sadu, izvajal pa jih je Attila Antal. Trener je sledil smernicam, ki smo jih navedli v opisu delavnic, in jih rahlo prilagodil specifičnim potrebam skupine in okoliščinam države/mesta. Trener je z nami delil tudi osnovne informacije o udeleženkah na začetku delavnic, pa tudi med samim potekom srečanj, v kombinaciji še z drugimi nalogami.

Po poročanju trenerja so se pilotna srečanja odlikovala po tem, da se je skupina zelo hitro formirala in da je zaporedje nalog pripomoglo k razvijanju občutka za skupnost med udeleženkami. Nekaj otipljivih rezultatov – kratke prizore, celo kratko predstavitev – je bilo mogoče razviti v danem časovnem okviru.



Co-funded by
the European Union

Poleg tega je mogoče priti do kakih otipljivih in dragocenih rezultatov celo v še krajšem času. Trener ni poročal o kakšnih pomanjkljivostih samega pilotnega treninga, se je pa pojavilo nekaj vprašanj o strukturiranju metodologije za specifične lokalne okoliščine. Pri tem je bila glavna skrb namenjena primernosti podane sodobne teme, ki jo lahko izluščiš, če dramo Antigona vzameš kot priložnost za interpretiranje in naslavljanje trenutnih političnih in družbenih problemov.

V Srbiji je problematika migracij, še posebej imigrantk iz afriških in bližnjevzhodnih držav, v zavesti običajnih ljudi komaj prisotno. Ker Srbija ni članica Evropske Unije, sta struktura in dojemanje načel in zakonov drugačna kot v državah članicah.



Gledano od zunaj lahko sodobna tematika, ki jo je mogoče podati prek osnovnega konflikta v drami, privzame različne oblike (npr. trenutna politična situacija, vzpon skrajno desničarskih, fašističnih ideologij in njihovo upravičevanje s pomočjo kvazizgodovinskih 'alternativnih' dejstev v javnih medijih, izobraževalnem sistemu itd.).

Drugi problem oziroma zadržek se je nanašal na jezikovne plasti metode. Ker je trener delal z dokaj homogeno skupino (kar se tiče jezika in nacionalnosti), kjer so vse udeleženke govorile isti jezik – kar se bo najverjetneje dogajalo na vseh lokalnih treningih – je na srbskih delavnicah umanjala priložnost, ki jo nudi multietnična in večjezikovna skupina, ki lahko razvija prizore s pomočjo kombiniranja jezikov, ki jih udeleženke same ne obvladajo, in se tako poigrava z improvizacijami, ki temeljijo izključno na emocijah, gibanju, pozicioniranju, ne pa na razumevanju jezika dialogov. Kot pravi Attila, je metodologijo YO.U.S.T.A.R. sicer lahko apliciral tudi na svojo ciljno skupino, vendar z določenimi prilagoditvami.

Te so odvisne tudi od specifičnih lastnosti skupine, ki jo želimo z metodologijo nasloviti. Po mojem mnenju je lahko ta zelo koristna za učenke srednje šole, na primer kot obšolska dejavnost.



Co-funded by
the European Union



V razdelku »Predlogi in ideje za izboljšave metode YO.U.S.T.A.R.« je Attila navedel, da je v delo s skupino vključil nalogo, da so si udeleženske izbrale besedo ali stavek ali več stavkov iz danega odlomka drame, potem pa so lahko med improvizacijami, ki so jih razvijale, uporabljale samo to izbrano besedo ali stavek.

Tako so začele z improvizacijami brez besed, potem pa so postopoma dodajale besede, tako da so se občutje, pomen in dožemanje prizorov spreminjali.

Bolj splošno gledano je imel Attila občutek, da bi lahko bile v razdelku z opisom same metode naloge še bolj natančno opisane. Tako bi bilo treba, na primer, navesti točne odlomke iz drame, saj so ti eden od

temeljev dela v času trajanja delavnic. Poleg tega bi bilo treba določene praktične naloge in vaje opisati bolj natančno, saj je termin 'improvizacija' preveč splošen opis za nekatere od nalog, ki jih je treba izvesti.

Sam bi tudi dodal bolj natančne opise koreografskega dela, ki se začne s tretjim dnevom, saj bo zagotovo prihajalo do situacij, ko trenerka ne bo imela možnosti najeti koreografinje, ki bi sodelovala in delala s skupino. Zato bi bilo koristno zainteresiranim stranem ponuditi tudi nekakšen pregled koreografskih oz. telesnih vaj.

Attila je poročilo zaključil s pripombo, da namerava metodo YO.US.T.A.R. uporabljati tudi še po zaključku projekta, v prvi vrsti zato, ker je tako prilagodljiva, in pa zaradi arhetipske zgodbe, ki si jo jemlje za izhodišče. Spodaj pa je tudi nekaj fotografij s pilotne delavnice v Srbiji:

Tu pa je kratek **videoposnetek** pilotne delavnice v Novem Sadu (Srbija).



Co-funded by
the European Union

Piloting sessions in Bulgaria Pilotna srečana v Bolgariji

Organizacija Know and Can je izvedla pilotna srečanja v Bolgariji. Dve trenerki sta vodili srečanja s petnajstimi udeleženkami. Med pripravami na izvedbo sta sledili danim navodilom in dodali še nekaj ogrevalnih dejavnostih ter naredili nekaj malenkostnih sprememb pri aktivnostih. Pred treningom sta se trenerki seznanili, na kakšni ravni znanja so udeleženke, da sta lahko aktivnosti v okviru možnosti prilagodili njihovim potrebam.

Na začetku treninga so si udeleženke in trenerki delili informacije o sebi. Nekatere udeleženke so se poznale že od prej, kar je olajšalo proces. Med prednostmi metode sta trenerki navedli fleksibilnost pri procesu dela: če trenerka opazi, da se je v skupini pojavila kakšna nova potreba, ki je ni predvidela pred začetkom treninga, lahko to z zelo majhnimi prilagoditvami naslovi med samim potekom treninga.

Vedno je dovolj priložnosti za pogovor in povratne informacije: celo če ni v programu, se lahko izvede dodatno srečanje, namenjeno povratnim informacijam ali podajanju mnenj udeleženk. Udeleženkam so se aktivnosti zdele zanimive in nekatere so jim bile povsem nove, kar je pripomoglo k njihovem osebostnemu razvoju.

Aktivnosti so lahko razvijale in prilagajale. Trening je po njunem menju dober, a ga je treba prilagoditi glede na različne ciljne skupine. Kadar imaš, na primer, opravka s skupino igralk in oseb, ki so telesno aktivne, tudi rade sprejmejo vaje, ki vključujejo telesno aktivnost. Če pa imaš opravka s skupino učiteljic, je telesni vidik primeren za tiste, ki jim je telesna aktivnost blizu, v nasprotnem primeru pa je lahko trening zanje kar precejšen izziv in je zato bolje nadomestiti telesne aktivnosti s čim bolj preprostim. Migracije so v Bolgariji zelo občutljiva in celo pereča tema. Tako je sicer povsem primerna za trenerke, učiteljice, mlade in osebe, ki delujejo na področju umetnosti, za nekatere druge profile pa je to lahko precej težka tema.



Zato predlagata, da je pred treningom dobro vnaprej preveriti ozadje udeleženk. Prav tako je dobro dodati več ogrevalnih aktivnosti, če trening izvajamo z osebami, ki nimajo izkušenj z umetnostjo ali se prvič udeležujejo neformalnega izobraževanja in aktivnosti, saj so nekatere lahko precej zadržane. Nasploh sta bolgarski trenerki menili, da je metoda YO.US.T.A.R. zelo uporabna za delo z mladinskimi delavkami in ljudmi, delujočimi na področju umetnosti.



Co-funded by
the European Union

Z manjšimi prilagoditvami jo je moč uporabljati tudi z mladimi in otroki. V primeru, da skupino sestavljajo udeleženke s preveč različnimi ozadji, pa lahko trenerke opravijo preliminarno raziskavo, kaj jih zanima in česa so zmožne, in na tej podlagi načrtujejo trening glede na potrebe udeleženk.

Če časovni okvir to dopušča in če udeleženke nimajo izkušenj z umetnostjo, bi bilo koristno izvesti še kakšno dodatno igralsko vajo za neprofesionalne igralke, da se udeleženke počutijo bolj samozavestne in sproščene. Metoda je zelo primerna za ljudi, ki že imajo izkušnje z gledališčem. Za tiste, ki jih nimajo, pa je bolje prilagoditi aktivnosti glede na njihove potrebe. Tako je, na primer, bolje izvajati manj zahtevna ogrevanja, pripraviti več aktivnosti za prebijanje ledu in vsak dan začeti z drugo. Metodo je mogoče uporabljati tudi za različne družbene situacije in teme – ne zgolj za teme, povezane z migracijami.



Co-funded by
the European Union

Pilotna srečanja na Švedskem

Na Švedskem je bila glavna naloga pilotnega treninga predstaviti in preizkusiti metodologijo YO.US.T.A.R. z mladimi iz družbeno-ekonomsko deprivilegiranih sosesk v skladu z navodili za delavnice YO.US.T.A.R. za razvijanje ozaveščenosti udeleženk glede diskriminacije in izključevanja s pomočjo neformalnih učnih metod, natančneje gledališča, glasbe, plesa in ustvarjalnih/neformalnih dejavnosti, z namenom preprečevanja radikalizacije.

Trening so izpeljali v sodelovanju z mladinskima organizacijama iz občin Uppsala in Knivsta za 30 udeleženk, starih od 18 do 30 let. Delavnica je bila del širšega okvira treninga o družbeni inkluzivnosti in diskriminaciji.



V tem kontekstu so preizkusili metodo A.N.T.Y.G.O.N.E. Po poročilih udeleženk je glavna prednost metode v tem, da na ustvarjalen način naslavlja vprašanja družbenega izključevanja, aktivnega državljanstva in človekovih pravic.

Metoda A.N.T.Y.G.O.N.E. ponuja varen način za izmenjavo osebnih izkušenj in spoznavanje izkušenj drugih, kar spodbudi občutek pripadnosti in tega, da so udeleženke del širše skupnosti. Tako se je precej lažje 'odpreti' v primerjavi s 'tradicionalnimi' treningi in svetovanji. Udeleženke same so opazile razliko med prvim in zadnjim dnevom delavnice, kar se tiče okrepljene samozavesti in motivacije. Določene aktivnosti je bilo mogoče izvesti v krajšem času, tako da je ostalo več časa za pogovor ali pa so imeli krajše termine.

Vse udeleženke, ki so začele hoditi na delavnico, so se udeležile vseh srečanj. V delavnico so vključile tudi nekaj teoretičnih lekcij na temo diskriminacije in človekovih pravic s poudarkom na pravicah migrantov, tako da so udeleženke lažje razumele, zakaj so te teme pomembne in kako se tičejo tudi njih samih. Organizacija MIR je delavnico odprla z nekaj osnovami o človekovih pravicah, zakonu o beguncih in o vprašanih diskriminacije, preden so prešli na koncept Antigone.

Tako so se lahko udeleženke tekom cele delavnice zanašale na to teoretično podlago. Še en predpogoj za uspešno izvedbo metode je, da udeleženke tekoče govorijo jezik, v katerem potekajo delavnice. Nekatero od naših udeleženk so švedščino obvladale na dokaj osnovni ravni, tako da jim je udeležba predstavljala precejšen izziv. Metoda se je pokazala za zelo relevantno kot dopolnilo treningom in svetovalni dejavnosti, ki jo MIR izvaja v družbeno-ekonomsko deprivilegiranih soseskah.



Co-funded by
the European Union



Razen migrantskih vprašanj in vprašanj evropske identitete je metodo A.N.T.Y.G.O.N.E. mogoče prilagoditi tudi tako, da pokriva druga področja človekovih pravic, na primer aktivno državljanstvo, zaposlitvene priložnosti itd.

MIR namerava metodo uporabiti tudi pri drugih ciljnih skupinah, na primer pri brezposelnih, ki so trajno odsotni s trga dela, in z ukrajinskimi begunkami in begunci, ki so se zatekli na Švedsko. Ena od metod, ki so jo preizkusili med pilotnimi srečanji na Švedskem, je bila tudi strukturiranje dialoga z udeleženkami s pomočjo metodologije študijskega krožka.

Preprosto povedano so za to metodo potrebni določeno število vnaprej pripravljenih vprašanj, o katerih se potem razpravlja, vodja krožka, ki vodi razpravo, in pa spremljevalna srečanja z udeleženkami.

Na ta način delavnica postane bolj podobna treningu z jasno določenimi pedagoškimi cilji in pričakovanimi rezultati, ki jim skupina sledi pod nadzorom vodje študijskega krožka. Švedske partnerice bodo metodo z manjšimi spremembami zagotovo še uporabljale:

1. Razpravo nameravajo strukturirati v skladu z metodologijo študijskega krožka.
2. Delavnico nameravajo skrajšati na tri dni.
3. Razširiti nameravajo področje, tako da pokrijejo tudi druge teme s področja človekovih pravic.

Švedske trenerke so metodo preizkusile z mladimi iz družbeno-ekonomsko deprivilegiranih sosesk z različnimi ozadji, od NEET, migrantk in univerzitetnih študentk. Povezovalni dejavnik je bila starost (od 18 do 30 let) in pa geografsko področje, kjer živijo. Delavnice so pokazale, da je prednost metode A.N.T.Y.G.O.N.E. v tem, da ni omejena na specifično skupino, temveč da odpira prostor tudi za mešane skupine, saj lahko do družbenega vključevanja pride, kadar različni ljudje pridejo v stik drug z drugim. V nekaterih primerih, na primer ko naletimo na jezikovne ovire, je dobro sestaviti skupine, ki govorijo isti jezik, in poiskati trenerko, ki ta jezik obvlada.



Co-funded by
the European Union

Pilotna srečanja v Španiji

V času pilotnih srečanj v Španiji je organizacija ACD LA HOYA načrtovane cilje dosegla z nekaj prilagoditvami, ki pa so bile zanemarljive, povezane predvsem s prostorom in gradivom. Na začetku delavnice je ACD LA HOYA načrtovala takšne igre in aktivnosti, da bi se udeleženske lahko bolje spoznale in vzpostavile bolj domačno in sproščeno vzdušje, zato so izpeljale več iger, s katerimi so udeleženske predstavile sebe in svoje osebno in poklicno ozadje. Prednosti pilotnih srečanj vidijo v razvijanju ustvarjalnosti pri umetnicah, uporabi veščine improvizacije, izražanju in pripovedovanju prek telesne govornice, poudarjanju telesnega izražanja nad verbalnim. V okviru delavnic je ACD LA HOYA imela dovolj prostora za samorefleksijo srečanj in aktivnosti in za iskanje izboljšav, saj je vedno pomembno, da upoštevaš udeleženske in njihova pričakovanja.



Co-funded by
the European Union

Udeleženke so zelo pozitivno ocenile aktivnosti, ki smo jih izpeljale, pa tudi zmožnost prilagajanja vaj različnim starostnim skupinam in potrebam.

Pozitivno so ocenile tudi priprave trenerk in njihovo pripravljenost, da pomagajo v vsakem trenutku. Čeprav je bil čas zelo koristno izrabljen, je veliko udeleženk menilo, da bi jim drugačna oblika srečanj v daljšem časovnem obdobju bolj koristila. Treba je upoštevati tudi različne ravni usposobljenosti samih udeleženk, saj je tistim, ki so že kdaj prej sodelovale pri tovrstnih aktivnostih, precej lažje izvajati vaje. Priporočljivo bi bilo uporabljati čim bolj preproste in sodelovalne vaje, tako da bi se lahko v začetnih fazah vse počutile v enaki meri vključene v aktivnosti.



This Metodologija je primerna za vse delovne skupine, pravzaprav je sijajno prilagojena za delovno skupino, s katero smo delale, za mlade in odrasle, ki imajo dovolj prostega časa in jih motivira umetnost. Vse to je bilo zelo koristno in produktivno tako za organizacijo in za trenerke, kot tudi za same udeleženske.

Pri skupini, s katero je delala ACD LA HOYA in ki so jo sestavljali mladi od 18. do 35. leta z različnimi ozadji, je metoda z manjšimi prilagoditvami zelo dobro funkcionirala. ACD LA HOYA predlaga, da bi bilo treba v primeru skupin, ki ne govorijo istega jezika, prilagoditi srečanja in jih narediti nekoliko enostavnejša in manj naporna, tako da bi se lahko vključile vse udeleženske.



Co-funded by
the European Union

Pilotna srečanja v Grčiji

Med pripravami na pilotno srečanje v Grčiji je projektni vodja organizacije Mozaic organiziral pripravljalno srečanje z odgovorno trenerko, ki naj bi izpeljala delavnico YOUSTAR. Na srečanju je MOSAIC oblikoval strukturo pilotnih srečanj in kako razdeliti ekipo v manjše skupine, da bi vsem olajšali sodelovanje in pokrili njihove potrebe (čas, datum, trajanje itd.). Vsa potrebna gradiva (smernice, besedilo, fotografije) z informacijami, zbranimi po LTTA v Palermu, smo poslali trenerki dovolj zgodaj, da jih je lahko uporabila med pripravami. Objavili smo tudi odprti poziv, s katerim smo mlade povabili k sodelovanju, pa tudi vsa gradiva, potrebna za izvedbo delavnice, na primer scenografijo, izročke za udeleženske, prevod besedila Antigone v grščino, smo pripravili pravočasno. Vsako srečanje naj bi po programu trajalo najmanj tri ure, tako da je bilo dovolj časa za gladko vključevanje vseh udeleženk v ekipo. Začetni del pilotnih srečanj je bil namenjen predstavitvi vseh udeleženk, njihovega ozadja, izkušenj, misli, pričakovanj itd.



Udeleženke smo postavili v krog. Trenerka je jasno, korak za korakom, usmerjala proces in pojasnila, da ni posebnih performativnih zahtev, da predhodne izkušnje z gledališkimi delavnicami niso pogoj in da lahko vsakdo sodeluje toliko in tako, da se pri tem dobro počuti. Sledil je prvi krog branja glavnega prizora drame Antigona v grščini, da smo prebile led in da smo se vse seznanile s kontekstom. Ena glavnih prednosti pilotnih srečanj je bila dinamika moči, ki smo jo razvijali v kontekstu manjših skupin udeleženk. Sodeč po odzivih, ki jih je od udeleženk zbral MOSAIC, se jim je bilo v okviru manjših in 'varnejših' skupin lažje 'izpostaviti' med improvizacijami in dramskim procesom. Tako so se lahko med procesom in prek nastopov vsake od članic bolje spoznale. Razvila se je skupinska dinamika, ki je bila zelo pozitivna in je kljub razlikam delovala harmonično. Članice ekipe so gledališke odločitve in izbire utemeljevale na konsenzu, po odprti in sodelovalni izmenjavi mnenj.

Pri MOSAIC bi si sicer želeli bolj raznoliko skupino udeleženk z različnimi ozadji in več kulturnimi razlikami, da bi prikrita moč drame prišla bolj do izraza. Še posebej ob prvem pilotnem srečanju bi bili veseli po spolih bolj uravnotežene skupine (vse udeleženke so bile ženske), saj bi tako lahko vključili več različnih pogledov na temo. Metodologija YOUSTAR je vsekakor uporabna za ciljno skupino mladih, med drugim za mlade, ki se soočajo s finančnimi težavami, prekarnimi službami, brezposelnostjo, tesnobo in psihičnimi težavami. Zaradi dolgotrajnih ekonomskih težav v Grčiji in visoke stopnje brezposelnosti ima veliko mladih, s katerimi dela MOSAIC, občutek, da so nekako ločene od družbe, zato se pogosto počutijo nepripravljene ali celo nezmožne sodelovati pri izobraževalnih in kulturnih aktivnostih.

Potemtakem je metoda YO.US.T.A.R. vsem pomagala, da so se počutile bolj vključene in zmožne deliti svoje misli in občutke z uporabo gledaliških tehnik, in spoznale, da imajo precej več skupnega, kot so mislile. Za mlade s psihičnimi težavami bi metodologijo lahko v sodelovanju aplicirali gledališka izvajalka in pa psihologinja/socialna delavka/dramska terapevtka, tako da bi tako dramski kot svetovalni del

mladim pomagala, da bi se počutile bolj vključene. Še ena ideja, kako obogatiti metodo YOUSTAR, ki je naletela na ugodne odzive pri grških udeleženkah, je bil postopek kolektivnega branja določenih prizorov iz drame, ki smo ga vpeljali pred začetkom improvizacij. Branje starodavnega besedila v krogu je udeleženkam pomagalo izkusiti stališča vseh glavnih oseb.



Še več, po prvem kolektivnem branju se je v skupini razvnela razprava o tem, kako drama Antigona odraža sodobne družbene izzive, pri čemer so vse udeleženke delile svoja mnenja. Izvedli smo še en krog kolektivnega branja, tako da so udeleženke po razpravi zaznale različne odtenke likov.

Zato menimo, da bi lahko dopolnili projektno metodo s tehniko kolektivnega branja, ki omogoči vsem, da se pridružijo, tudi tistim, ki jim je v samem dramskem procesu morda neprijetno.

Ekipa MOSAIC je sprejela metodologijo YO.US.T.A.R. in strinjamo se, da jo bomo v prihodnje aplicirali v kontekstu različnih izobraževalnih in kulturnih aktivnosti, ki jih pripravljamo.

Metodo YO.US.T.A.R. bi bilo za potrebe družbene inkluzivnosti in skupnostnega angažmaja zelo zanimivo in koristno implementirati ne le pri delu z mladimi, temveč tudi s starejšimi. Pilotna delavnica je bila razdeljena na več konkretnjših srečanj z manjšimi skupinami ljudi, ki so trajala približno po štiri ure vsako.



To se je izkazalo za dobro odločitev, saj je organizacijsko gledano precej olajšalo proces, saj s celotedensko delavnico ne bi mogli pritegniti oseb, ki niso poklicne igralke ali gledališčnice.

Metoda YO.US.T.A.R. je zagotovo najbolj primerna za mlade, ki so polne energije in ustvarjalnosti, tudi če je pri njih to nekako 'skrito' ali zakrito. Ker pa metoda ne temelji izključno na sami drami, ampak vključuje tudi elemente kineziologije, je za gibalno ovirane ljudi včasih predstavljala precejšenj izziv. A mislimo, da bi bilo tudi ta element mogoče prilagoditi s pomočjo kakšne izkušene facilitatorke, usposobljene za delo s to ciljno skupino.

V Grčiji je bila izkušnja treninga metode YO.US.T.A.R. zelo lepa in dragocena tako za mladinske delavke kot tudi za mlade in je še enkrat dokazala izobraževalno moč gledališča kot orodja za premagovanje družbenih ovir.



Co-funded by
the European Union

Pilotna srečanja v Sloveniji

V Sloveniji je organizacija KUD Transformator na pilotnih srečanjih raziskovala in preizkušala metodologijo YO.US.T.A.R. z dvema skupinama mladih.

Pri obeh je šlo za mlade z ekonomskimi ovirami, pretežno za brezposelno mladino, prekarno zaposlene in NEET.

Pilotna srečanja so potekala med marcem in junijem leta 2022 v Ljubljani, v mladinskem centru partnerske organizacije, Zavodu Bob.



Pri KUD Transformator so več časa namenili uvodnemu delu, saj se jim je zdelo pomembno imeti dovolj časa, da se udeleženke povežejo in da se vzpostavi varno in zaupanja vredno okolje, kjer se bodo lahko izražale na kar čim bolj avtentičen način.

KUD Transformator je v delo vključil tudi tehnike, vaje in igre gledališča zatiranih in s tem podprl proces. To je bilo pomembno tudi zato, da so kot orodje za izražanje vzpostavili tudi telo in glas. Kot poroča partnerska organizacija iz Slovenije, so prednosti metode naslednje:

- orodje za 'razpravljanje' o temah s pomočjo umetniškega izražanja;
- močna motivika iz stare Grčije, ki pa je vendarle brezčasna in še danes deluje enako relevantna, kot se je verjetno zdela takrat, ko je bila napisana;
- da je kot metoda dokaj odprta in pušča prostor za različne pristope k facilitaciji (kar je lahko obenem prednost in slabost).

Slabosti

Kot je pokazala pilotna delavnica v Sloveniji, je Antigono zgodbo mogoče interpretirati na veliko različnih načinov. Ko so udeleženke razmišljale, kako se zgodba navezuje na današnji čas, so večinoma omenjale dve vprašanji – prvo je bilo binarnost spola, drugo pa problematika patriarhata. KUD Transformator je raziskoval tudi interpretacijo Antigone s strani Slavoja Žižka, ki v Antigoni vidi predstavnico sodobne konservativne in desničarske ideologije, saj se oklepa tradicij, zato zagovarja trdnjavo EU (kar se tiče vprašanja migracij).

Udeleženke so v Kreonu videle nosilca moči in kot takšnega predstavnika patriarhata, ki premočno vpliva tudi na njihova življenja. Če upoštevamo vse to, se metodologija YO.US.T.A.R. nemara izkaže za preveč sugestivno glede tega, kako Antigono in druge osebe umestiti v sodobni kontekst. Še druga točka pa je vloga facilitatorke, ki je nemara zastavljena preveč režisersko. Facilitatorčina funkcija bi morala

biti odpiranje prostora udeleženkam, da se izrazijo tudi prek same izbire improvizacij za predstavitev. Seveda je lahko to stvar debate, nikakor pa si ne bi smela facilitatorica jemati prostora, da o tem odloča sama. Metodologija tako lahko predstavlja okvir za delo z ciljnimi skupinami v Sloveniji. Lahko služi tudi kot platforma za odpiranje različnih eksistenčnih tem.



KUD Transformator jo je dopolnil z metodologijo gledališča zatiranih, ki je udeležinke podpirala pri vključevanju osebnih izkušenj. Pri delu s ciljnimi skupinami z manj priložnostmi je pomembno izkoristiti emancipatorno moč gledališča. Metodologija YO.US.T.A.R. je z določenimi prilagoditvami za to povsem primerna. V pilotnih srečanjih

smo v KUD Transformator metodologijo YO.US.T.A.R. pri raziskovanju teme dopolnili s tehnikami gledališča zatiranih, večinoma s slikovnim in časopisnim gledališčem. Uporabili smo tudi forumsko gledališče kot obliko za predstavitev rezultatov. Kot se je izkazalo na pilotnih srečanjih v Sloveniji, so bile teme, do katerih smo nazadnje prišli, bolj povezane s spolnimi vlogami.

Spremembe, ki bi jih predlagali, so povezane z namenjanjem več časa raziskovanju teme prek uporabe različnih metod, pa tudi s podajanjem več družbenega in zgodovinskega ozadja. Po poročanju partnerske organizacije iz Slovenije je metoda primerna za uporabo z različnimi ciljnimi skupinami.

Pri tem je treba metodo ustrezno prilagoditi glede na specifične posamezne ciljne skupine. Po mnenju KUD Transformator vloga facilitatorke kot nekakšne režiserke ni primerna za delo z ranljivimi ciljnimi skupinami. Udeleženke bi morale imeti polno moč pri odločanju o tem, kakšna naj bo predstavitev, facilitatorka pa naj ta proces le metodološko podpira.



Co-funded by
the European Union

Sklepi

Metoda YO.US.T.A.R. temelji na starogrških mitih, ki pa še danes delujejo moderno in jih je moč aplicirati tudi na dandanašnja družbena vprašanja in izzive. Delo z mladimi s pomočjo gledališča se je v sedmih letih, odkar Teatro alla Guilla izvaja projekte s finančno podporo Evropske Unije (mladinske izmenjave, treningi, partnerstva), izkazalo za uspešno orodje družbenega vključevanja.

Pri tem je sodelovalo z več sto mladinskimi organizacijami, mladinskimi delavkami, mladimi, gledališkimi ustvarjalkami itd. Priročnik je prvi poizkus, da metode, ki smo jih v Teatro alla Guilla uporabile že ob številnih priložnostih, racionaliziramo in da gledališkim ustvarjalkam, socialnim in mladinskim delavkam podamo smernice, kako uporabljati gledališke tehnike za opolnomočenje mladih in drugih ciljnih skupin z manj priložnostmi.

Po LTTA v Palermu in pilotnih srečanjih v Grčiji, Italiji, Španiji, Srbiji, Sloveniji, Bolgariji in na Švedskem lahko koordinatorji projekta brez zadržkov zatrdi, da metoda YO.US.T.A.R. predstavlja učinkovito orodje za delo z mladimi pri soočanju z občutljivimi temami, kot so družbeno izključevanje, migracije, ksenofobija in rasizem, in za premagovanje stereotipov in nestrpnosti.

Priročnik predstavlja brezplačen in dostopen odprt vir za vse, ki želijo uporabljati gledališče pri vsakdanjem delu z mladimi, pri tem se lahko zanesejo, da smo metode, opisane v publikaciji, uporabili in preizkusili s stotinami udeleženk iz vse Evrope.



Co-funded by
the European Union